

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Eduskunnan ympäristövaliokunta Ympäristöministeriön asiantuntijan kuuleminen 6.9.2019

Hallituksen vuosikertomus 2018, Lausumat

Raili Venäläinen
Ympäristöministeriö
Hallinto- ja kansainväliset asiat

Öljysuojarahasto, rahoitus, HE 167/2009 vp – EV 231/2009 vp

Eduskunta edellytti 7.12.2009, että hallitus selvittää mahdollisuuksia laajentaa öljysuojarahaston rahoituspohjaa sekä huolehtii öljysuojarahaston jatkuvuudesta ja sen toimintakyvyn turvaamisesta tarvittaessa talousarvioratkaisuin.

Miksi lausuma ei enää anna aiheutta jatkotoimenpiteisiin?

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaan ympäristövahinkojen toissijaisia vastuujärjestelmiä kehitetään (TOVA).

- Ympäristövahinkojen toissijaisilla vastuujärjestelmillä (TOVA) varaudutaan ympäristövahinkojen korvaamiseen, ennallistamistoimien toteuttamiseen ja ympäristöriskien hallintaan, kun vastuutaho on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa. Nykyisiä TOVA-järjestelmiä ovat pakollinen ympäristövahinkovakuutus ja öljysuojarahasto.

Öljysuojarahasto, rahoitus, HE 167/2009 vp – EV 231/2009 vp

- TOVA-hankkeen tarkoituksena on luoda nykyistä kattavammat ympäristövahinkojen toissijaiset vastuujärjestelmät. Hankkeessa tarkastellaan myös, onko öljysuojarahasto perusteltua säilyttää erillisenä järjestelmänä uudistetuissa vastuujärjestelmissä ja onko sen rahoituspohjan muuttaminen tarpeellista. Hankkeessa valmistettava hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätkaudella 2022.
- YM valmistelee parhaillaan TOVA –järjestelmien kehittämisen lainsäädäntöhankeen asettamista 1.1.2020 alkaen. Vuoden 2019 alussa alkoi VNTEAS-selvitys, jossa vertaillaan toissijaisen ympäristövahinkovastuun kansainvälisiä rahoitusmalleja. Selvitys valmistuu 1/2020.

Linkkejä:

Toissijaisten ympäristövastuujärjestelmien kehittäminen, Ympäristöministeriön raportteja 23/2014, <http://hdl.handle.net/10138/136120>

Toissijaisen ympäristövahinkovastuun rahoitusmallien vertailu (TOVARAMA), VN TEAS hanke, <https://www.syke.fi/hankkeet/tovarama>

Jätelain uudistuksen toimeenpano ja seuranta

HE 199/2010 vp – EV 360/2010 vp

Eduskunta edellytti, että hallitus säätää asetuksilla riittävän kunnianhimoiset yhdyskuntajätteen, biojätteen, tuottajavastuujätteen, rakennus- ja purkujätteen sekä mahdollisuuksien mukaan muun jätteen kierrätystavoitteet, seuraa tavoitteiden toteutumista ja kiristää tavoitteita ottaen huomioon teknologisen kehityksen.

- Ympäristöministeriö asetti 15.2.2019 laajapohjaisen työryhmän valmistelemaan ehdotuksen tarvittavien lainsäädäntömuutosten keskeisistä linjauksista EU:n jätesäädöspaketin täytäntöön panemiseksi. Työryhmän ehdotus valmistuu syyskuussa 2019. Työryhmän mietinnön pohjalta valmisteltava hallituksen esitys jätelain muuttamisesta on tarkoitus tuoda eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2020 alkupuolella. Samalla myös keskeinen asetustason sääntely uudistetaan. Direktiivimuutokset on pantava täytäntöön 5.7.2020 mennessä.

Jätelain uudistuksen toimeenpano ja seuranta

HE 199/2010 vp – EV 360/2010 vp

- Uudistuvassa jätelainsäädännössä tiukennetaan merkittävästi yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätystavoitteita sekä säädetään tarvittavista toimista tavoitteiden saavuttamiseksi.
Lainsäädäntöehdotukset sisältävät myös tuottajavastuujätteen ja rakennus- ja purkujätteen kierrätystä edistäviä toimia
- Vuoden 2020 alkupuolella Eduskunnan käsiteltäväksi tulevassa jätelain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä tarkastellaan kierrätyksen nykytilaa ja arvioidaan tiukentuvien tavoitteiden ja muiden ehdotettujen kierrätystä edistävien toimien vaikutuksia.
- Eduskunnan lausumassa tarkoitetut toimet tulevat jatkossa toteutetuiksi uudistuvan jätelainsäädännön valmistelun ja toimeenpanon seurauksena.
- Edellä kuvatuista syistä lausuma ei sellaisenaan ole enää ajankohtainen eikä anna aihetta toimenpiteisiin.

Vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikainen korkotuki

HE 76/2016 vp – EV 81/2016 vp

Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö toimittaa valiokunnalle selvityksen korkotukimallien toimivuudesta vuoden 2018 loppuun mennessä.

2. Ympäristöministeriö on toimittanut selvitysraportin (O 53/2018 vp) korkotukimallien toimivuudesta ja niiden käytöstä ympäristövaliokunnalle joulukuussa 2018.

Asia ei anna enää aiheutta toimenpiteisiin.

- Linkki O 53/2018

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/O_53+2018.pdf

Matkaviestinverkkojen sisätilakuuluvuus asuinrakennuksissa

HE 220/2016 vp – EV 189/2016 vp

Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö laativat yhteistyössä tarvittavat säädökset siitä, että kansalaisten ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta välttämättömien yleisten matkaviestinverkkojen sisätilakuuluvuus asuinrakennuksissa varmistetaan rakentamisessa tarkoituksenmukaisella ja rakennuksen energiatehokkuuden ja muut olennaiset tekniset vaatimukset huomioon ottavalla tavalla. Valtioneuvoston tulee seurata jatkossa matkaviestinverkkojen kuuluvuutta sekä rakentamista koskevan sääntelyn ja sen toimeenpanon vaikutuksia matkaviestinverkkojen sisätilakuuluvuuteen ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin kuuluvuuden varmistamiseksi.

Valiokunta edellyttänyt kahta asiaa:

- 1) säädös sisäkuuluvuudesta
- 2) seurata tilannetta ja tarvittaessa toimia sisäkuuluvuuden varmistamiseksi

Matkaviestinverkkojen sisätilakuuluvuus asuinrakennuksissa

HE 220/2016 vp – EV 189/2016 vp

1) Säädös toteutettu v. 2017.

Vuoden 2018 aikana on ollut kuulemisia ja yhteistyötä eri tahojen kanssa, joiden yhteenvetona voidaan todeta:

- tarkempi sääntely ei perusteltua vaan jopa haitallista, koska niin rakennusalalla kuin telealalla on nopea kehitys sisäkuuluvuuteen liittyen, esim. ikkunoiden kehitys
- olemassa oleva säädös ja yhteistyö alan toimijoiden kanssa on toimivin vaihtoehto
- muissa Pohjoismaissa ei lainkaan säädöstä sisäkuuluvuudesta.

2) Seuranta

YM ja LVM seuraavat tilannetta yhteistyössä ja edistävät sisäkuuluvuuteen liittyviä kehittämishankkeita. Nyt on käynnissä hanke signaalkuuluvuuden arvioimisen avuksi yleisimmällä ulkoseinäratkaisuilla.

Asia ei enää anna aiheutta toimenpiteisiin.

Linkki: Opas matkapuhelinverkkojen sisäkuuluvuudesta

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Opas-matkapuhelinverkkojen-sisatilakuuluvuudesta.pdf>

Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmasto- politiikan suunnitelmasta vuoteen 2030 VNS 7/2017 vp – EK 4/2018 vp

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto

- 1. varmistaa selonteossa esitettyjen lisätoimenpiteiden riittävän rahoituksen huolehtien siitä, että tarkasteltaessa päästövähennystoimien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan myös niiden tuomaa kasvupotentiaalia yritystoiminnalle, työllisyydelle ja viennille ja otetaan myös tämä näkökulma osaltaan selkeämmin ilmastosuunnitelman lähtökohdaksi päästöjen vähentämiskustannusten ohella*
- 2. toteuttaa ilmastokasvatusta kaikilla koulutusjärjestelmien tasolla oikean asenne-ilmapiirin varmistamiseksi ja suuntaa ilmastoviestintää laajasti kaikille kohderyhmille*
- 3. tarkastelee suunnitelman taustalla vaikuttavien epävarmuustekijöiden vuoksi aktiivisesti päästövähennystavoitteiden sekä ympäristö- ja biodiversiteettitavoitteiden toteutumista erityisesti liikenteen osalta ja esittää tarvittaessa lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi*
- 4. ottaa edellä valiokunnan mietinnössä mainitut kehitystarpeet huomioon ilmastosuunnitelman tarkistamisessa selvittäen erityisesti vero- ja kannustinjärjestelmien uudistamista päästövähennystavoitteiden edistämiseksi.*

Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmasto- politiikan suunnitelmasta vuoteen 2030 VNS 7/2017 vp – EK 4/2018 vp

1) Päästövähennystoimien rahoittaminen

Valtion energiatuella on edistetty biokaasun käyttöä liikenteessä ja maataloudessa. Myös lämmityssektorilla on tuettu siirtymistä öljystä muihin vaihtoehtoihin. Näitä toimia on tarkoitus jatkaa uudella hallituskaudella. Myös liikennesektorin päästövähennyksiä tukevia toimia jatketaan uudella hallituskaudella.

2) Ilmastokasvatuksen toteuttaminen koulutusjärjestelmässä

Ilmastokasvatusta tarjotaan kaikilla koulutusjärjestelmän tasoilla. Tämä koskee perusopetusta, toisen asteen koulutusta sekä korkeakoulutason opetusta. Ilmasto on yleensä osana kestäväen kehityksen kasvatusta.

Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmasto- politiikan suunnitelmasta vuoteen 2030 VNS 7/2017 vp – EK 4/2018 vp

3) Erityisesti liikennesektorin päästövähennysten saavuttaminen ottaen huomioon epävarmuustekijät

Liikennesektorin päästövähennystoimia tarkasteltu laajasti Ilmo-työryhmän raportissa (2018). Edelleen nähdään että liikenteen sähköistyminen, biopolttoaineiden käyttö, energiatehokkuuden parantaminen sekä liikennejärjestelmätason toimet ovat avainasemassa. Uusia toimia suunnitellaan uuden hallitusohjelman pohjalta.

4) Vero- ja kannustinjärjestelmän uudistaminen

Syyskuussa valmistuu selvitys energiaverojen uudistamistarpeesta ottaen huomioon tiukentuvat päästötavoitteet. Joitakin muutoksia on jo vuoden alusta tehty energiaverotukseen. Hallinto on uutena kannustimena solminut Green deal-sopimuksia eri tahojen kanssa, tavoitteena ollut päästöjen vähentäminen.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

HE 195/2017 vp - EV 42/2018 vp

1. Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö valmistelee kiireellisesti jätteiden ja sivuvirtojen sähköistä markkinapaikkaa koskevan hallituksen esityksen.

2. Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö seuraa lainmuutoksen täytäntöönpanoa ja toimittaa valiokunnalle vuoden 2027 loppuun mennessä arvion sen kokonaisvaikutuksista ja erityisesti vaikutuksista kotitalouksien jätemaksujen hintakehitykseen, kuntien valvontaviranomaisten työmäärään sekä mahdollisen jätteiden laittoman käsittelyn lisääntymiseen haja-asutusalueilla.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

HE 195/2017 vp - EV 42/2018 vp

1) Markkinapaikka

- Jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustaa eli Materiaalitoria koskeva jätelain muutos (438/2019) tulee voimaan 1.1.2020 alkaen. Muutoksella säädetään muun palvelutarjonnan puutteen osoittamisesta Materiaalitorissa edellytyksenä kunnan toissijaiselle jätehuoltopalvelulle. Tällä hetkellä valmistellaan jäteasetuksen (179/2012) muutosta Materiaalitoriin toimitettavista tiedoista. [Materiaalitori](https://www.materiaalitori.fi/) (<https://www.materiaalitori.fi/>)
- julkaistiin huhtikuussa 2019 ja on nyt käytössä vapaaehtoisesti. Jatkokehittämishanke on suunnitteilla.

2) Vastuunjakoa koskevan jätelain muutoksen vaikutukset

- Yhdyskuntajätehuollon vastuunjakoa sekä kunnan jätehuollon alan sidos- ja hankintayksiköiden markkinaehtoisen toiminnan ulosmyyntirajoja koskeva jätelain muutos (445/2018) tuli voimaan 1.1.2019. Vaikutuksia on vielä liian varhaista arvioida, ja ympäristöministeriö harkitsee edelleen toimenpiteitä vaikutusten seuraamiseksi. Kyseisestä jätelain muutoksesta aiheutuvia seurauksia voi olla haastavaa eritellä muista jätelain muutoksista aiheutuvista vaikutuksista.